

(Pard., p. 220, cap. 191); «sobre lo dit *gerram* sien elets per vehedors un hom o dos del dit offici, hòmens leyls e de bona fama ---», van barceloní del S. xv (DBal.); Lab. 1839. *Gerrer* [Llull]; «tot *gerer* qui faça *gerres* per metre mel, qu'e<n> la *gerra* que farà en què càpia [de] un quintar de mel meta 5 liures més o menys, no pes lo test, con sia cuyt e enserpellat, de xxxv en xxxviii lliures, e no més» en un ban barceloní de 1380 i tants (DBal.); avui mot viu encara pertot i vivíssim a les zones del Princ. i P. Val. on és tradicionalment viva aquesta indústria popular, particularment a la Baixa Vall d'Albaida-Rugat, capital Castelló de les Gerres (1962); *negre com fum de gerres*: «han arribades --- de son passeig --- per lo feréstec que quedava lo cel, casi negre com fum de *gerres* a la part de ponent», B. de Maldà (Coll. B. V., 77); *gerreteria* [Lab. 1839].

Gerreta [Jaume Roig]: «De la sens par / Verge, excellent / --- / sa stola duc, / del rey empresa, als pits bé stesa: / blanc, ab *gerreta* / o terraçeta, / ab flor de lir / ---» (Spill, 16155); «dos *jarretes* d'olives, buydes» inv. val. de 1517 (AlcM); nom de planta, Priorat, per comparació amb una *gerra* de mel: *gerreta* «planta minúscula que fa un brot arran de terra que, quan és ben madur, per la primavera, és dolç com mel», Torre de l'Espanyol, -ètes «espècie d'arrels dolces» (Vinebre, o també *gerretes de mel*), 1935. La *çarreta* 'el càntir' a Alins de Llitera, 1965.

Gerro [c. l'a. 1500, *jarro*]: «evitar de dir *setrot* o *pitxer* per *jarro*» recomanava el valencià Fenollar al barceloní Pau (Regles, 296); pogué néixer per derivació romànica (segons *verro/verra, ferro* etc.), però com que també hi ha *jarro* en cast. [c. 1400] i en portuguès, també es podria tractar, en el fons, d'un collectiu *garr* responent al nom d'unitat *garra* ja en àrab; *gerro*, en inv. de 1640 i 1662 (DAG., AlcM, Belv.); «sent tot aquest frontis obra de primor, finint ab una primorosa creu de pedra y dos *gerros*, un a cada costat», B. de Maldà (Exc., p. 4); «De l'Atlàntida al veure't hereva, en son enterro, / los pobles que't festegen digueren: —Ella ray! / çquè importen a l'abella lo troços de ton *gerro*, / si, flor dels vinentes segles, los quedes tu? ---», Atl. I, 19.3; «s'entretindran mudant les flors als *gerros* de la Verge del Roser, advocada de les noyes maques», Vidal Val. (Rosada d'estiu, 159), «*gerros* de vidre plens de rosquilles y carquinyolis», Bosch de la Tri. (Lena, 19).

Usual pertot, i pertot termina i ha terminat sempre en -o (mall., BDLC xi, 256), car no existeix la forma *gerre* que AlcM atribueix a NOLLER, però no és més que de l'insolent corrector ultra-purista que alterà irrespectuosament al seu capritx l'ed. Gili de les O. C.; tampoc hi ha cap prova d'un «*gert* m. vase à fleurs» que figura en el glossari anònim de les obres del canigonec Jampy (i que AlcM ha pres en fe d'ed. però el context indica GERD). *Gerro* val. 'caduf de sènia' (*çeròts*) a Alginet, 1962; *jarrot* Gandia (AlcM); *gerricó* [1840, DFgra., DAMen. «cantarillo», BDLC xv, 63]; més cites mall. en AlcM (i manca DAG. i DFa.), però recordo haver-ho sentit també des de noi

en cat. or., si bé és clar que el que tothom recorda són els versos de JAlcover «de la pageseta que és una pintura / i té la cintura / com un *gerricó*» (La Serra, v. 22; O. C., p. 5); «corregué a casa seva tota sufocada i va tornar amb draps i benes, un càntir d'aigua i un *gerricó* de llet», «Pobre Salop! Vine, *gerricó* de mel, dorm aquí al bressol del meu braç ---», Coromines (Silèni III, p. 60; De Plaer --- I, p. 154).

¹ De Gregorio i Rohlf, l. c., volen partir d'un àrab *zîr* «magnum vas», mot molt menys segur, com sigui que no hi ha arrel aràbiga d'on pugui venir, i que les fonts d'on se cita (el dicc. de Gasselín és obra dubtosa i de segona mà) són incertes; Dozy (Suppl. I, 618b) en dóna alguna de més valor, però sempre és font molt més incerta que *garra*. Per a la z-< g, veg. *zarretu* a GERRET.

Gèrria ross., per contaminació del concurrent ALFÀBIA; i probablement el joc *gerri*. *Gerró*.

GERRET i GERLA, noms de peixos, pertanyents tots dos a la mateixa família, es pesquen en els mateixos llocs, i en algunes varietats apliquen a l'un el nom de l'altre; probablement vénen del ll. GERRES nom de peix, amb terminacions diferents: terminacions d'explicació menys segura, però d'aspecte diminutiu en tots dos. □ 1.ª doc.: *gerla*, 1313; *gerret*, 1361.

Jerles figuren junt amb *bissols* i d'altres en una llista de 1313 de peixos venuts a Balaguer (BABL XII, 422). Segons Plaja es diu així a St. F. de Guixols, Palamós, Calella de Pal., l'Escala i Cadaqués, en lloc de la que a Barcelona i Tossa (també St. Pol, Pineda etc.) anomenen *xucla*, nom científic *Maena* (Proa de Palamós, jul. 1960, 8). JnCastelló el dóna, com a pescat a Eivissa, com a equivalent de «chucla» i pertanyent a la mateixa família dels *Centrocaentids* a la qual pertany el *gerret pàmfil*. A Mallorca sobre *gerla*, pronunciat amb ll, es formaria l'amplificació *gèllera* que AMAlcover dóna com a nom de peix, esdrúixol (BDLC iv, 197), format com *mèllera* 'merla', *súllera*/*sòllera*, *plàtera* etc.¹

El *gerret* és molt divulgat, i amb força documentació antiga. Ja en llistes mallorquines (Pollença etc.) apareix amb les dates de 1361 i 1365 (BSAL VII, 124a): «lliura de --- *jarret*, bogua-raveyl, xuclcs, *jerles*: 10 diners», junt, doncs, amb *gerles*. Alart cita *gerret* en docs. ross. de 1379 (InvLC, junt amb *xucla*, s. v., i s. v. *llus*). En docs. civissencs el trobo després els anys 1655 i 1728 (BSAL III, 266b, 267b) (altres cites en DAG. i AlcM).

En els nostres dies, és nom conegut a totes les terres catalanes, fins a l'extrem S., car a Benidorm m'ensenyaven «allí treballen els bolitjos pel *garret*» (1963). Una endevinalla menorquina en compara el moviment amb el d'un «pestell» o 'balda': «com un *jarret*, / qu'en tocar-ló s'alça drèt» (Camps Merc., Folkl. Men. I, pp. 262 i 270). A Mallorca: «mall. *gerret*: cast. *caramel*», JMBover (NotIslMall., 1834, p. 24); PdAPenya l'anomena en una poesia popular (veg. BOTIL); i a